

НАЦИОНАЛНА КОНВЕНЦИЈА ЗА ЕВРОПСКАТА УНИЈА ВО СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА (НКЕУ-МК)

ПРЕПОРАКИ

9-та сесија на Работната група – 2, Социјална политика и вработување (Поглавје 19), 15.06.2021 година

Тема: „Младите и вработувањето: Што стои на патот да се добие пристојна работа“

1. Поради ниските почетни плати на младите кои не обезбедуваат достоинствено живеење и кои го поттикнуваат нивното иселување во други држави, се препорачува: Социјалните партнери и другите заинтересирани страни да отпочнат дијалог за Нов договор за плати.
2. Министерството за труд и социјална политика и Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија (АВРСМ), како и другите засегнати страни, да ја разгледаат можноста за одделување и осамостојување на мерката *Младинската гаранција* од другите активни мерки за поголема вработливост, да определи посебен буџет за нејзина имплементација и да го зајакне менаџмент во сегментот на мапирање и информирање на младите за самата мерка.
3. За да се проценат ефектите од програмите за вработување на младите, МТСП и АВРСМ да го зајакнат сегментот евалуација *ex ante* (претходна проценка на програмата) и евалуација и *ex post* (две години по имплементирањето) користејќи ја европската методологија (индикатори) и истите да бидат достапни за јавноста.
4. При креирањето на стратегиите, акциските планови и програмите за вработување на младите, како и при нивната имплементација, мониторингот и евалуација, МТСП и АВРСМ да вклучат поголем број на организации на млади со што ќе се зголемат можностите за воспоставување на континуирана комуникација со младите (информирање и повратна информација за ефектите од преземените активности).
5. МТСП и другите релевантни чинители кои учествуваат во керирањето на младинските политики да ги земат предвид регионалните аспекти произлезени од конкретни проучувања на потребите на секој регион поединечно (според поделбата на планските региони) бидејќи условите не се еднакви насекаде.
6. Министерството за образование и Бирото за развој на образованието да иницираат дијалог за зајакнување на граѓанското образование (со факултетите кои профилираат кадри, граѓански здруженија, едукативни агенции и други). Целта е да се подобрат наставните програми и да се иновираат форми преку кои учениците во основните и средните училишта ќе се запознаат со механизмите на функционирање на демократијата, а пред сè да се развијат вештини за водење на дијалог (ораторски вештини и вештини за слободна јавна комуникација).
7. Поради јасно изразениот недостиг од информации за работните можности на младите во локалните средини се препорачува: Министерството за локална самоуправа да иницира активности за јакнење на локалниот комуникацискиот систем (заедничко содејствување меѓу општините, локалните медиуми, граѓанските здруженија).

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Европско движење Северна Македонија
European Movement North Macedonia

8. Министерството за образование да преземе иницијативи за одржување на почести родителски форуми во основните и средните училишта (со гостување на експерти за младински прашања, кариерно насочување, претприемачи) со цел посеопфатно информирање за можностите на младите во променливите услови.
9. Со оглед на позитивните ефекти на мерката практичнаство се препорачува да се зголеми бројот на лицата корисници над бројот од 1575 лица определен со Оперативниот план.
10. Да се преуреди ВЕБ страната на Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија со отворање на нова категорија (прозерче на насловната) која стриктно ќе се однесува на младинските програми.
11. Бидејќи голем број на млади лица се ангажираат со работни договори на определено време се подржува препораката на синдикатите: МТСП да ја разгледа можноста за намалување на периодот во кој едно лице континуирано ќе биде работно ангажирано на определено работно време, односно од пет да се намали на една година.
12. За рано откривање на индивидуалните капацитети за извршување на определена професија му се препорачува на Министерството за образование да ја разгледа можноста за водење на дневник од страна на стручните тимови во основното образование (психолози, педагози, социолози) во кој ќе ги бележат индивидуални перформанси на секој поединечен ученик во текот на образованието, а на крајот од основното образование да биде оформен званичен документ со стручно мислење за професионално насочување.
13. Министерството за образование да го подржи (финасиски и организациски) креирањето на научно-технолошки паркови (по примерот на оние кои веќе функционираат во државата) со цел поттикнување на претпримеништвото, запознавање на студентите со начинот на функционирање на бизнисите, како и други корисни информации во обликување на иднините занимања.
14. Со цел да се поттикне враќањето дома на иселените млади (но и другите иселеници) Владата на Република Северна Македонија да ја разгледа можноста за креирање на посебни програми за инвестициски можности (даночни олеснувања и слично), како и друг вид на поддршка и логистика.
15. Владата на Република Северна Македонија да ја разгледа можноста за воведување на активни мерки за поттикнување на аграрното претприемништво кај младите (развој на инфраструктура, субвенционирање за купување - или доделување ненаселени куќи и земја за обработување) со што ќе го поттикне враќањето на младите во руралните средини.
16. Со оглед на фактот дека професионалното профилирање на младите започнува во текот на средното образование се предлага проширување на модлоут на дуалното образование со тоа што ќе се зголемат бројот на часовите за практиканство со можности за соодветна парична компензација на учениците.

SFPFA
Slovak Foreign Policy Association